

Згідно з абзацом першим п. 49.2 ст. 49 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) платник податків зобов'язаний за кожний встановлений ПКУ звітний період, в якому виникають об'єкти оподаткування, або при наявності показників, які підлягають декларуванню, відповідно до вимог ПКУ подавати податкові декларації щодо кожного окремого податку, платником якого він є. Дана норма застосовується до всіх платників податків, в тому числі платників, які перебувають на спрощеній системі оподаткування обліку та звітності.

Відповідно до п. 294.1 ст. 294 ПКУ податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої та другої груп є календарний рік.

Абзацом першим п. 296.2 ст. 296 ПКУ встановлено, що платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені п. 295.1 ст. 295 ПКУ, а також відомості про суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), нарахованого, обчисленого і сплаченого в порядку, визначеному законом для даної категорії платників.

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої групи є календарний квартал (крім податкового періоду для податкової звітності з податку на додану вартість, визначеного п. 202.1 ст. 202 ПКУ).

Податкова декларація складається наростаючим підсумком з урахуванням норм п. п. 296.5 і 296.6 ст. 296 ПКУ.

Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи) у складі податкової декларації платника єдиного податку за IV квартал податкового (звітного) року подають також відомості про суми єдиного внеску, нарахованого, обчисленого і сплаченого в порядку, визначеному законом для даної категорії платників.

Форма податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця затверджена наказом Міністерства фінансів України від 19.06.2015 №578 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2020 №752) (далі – Декларація).

Згідно з приміткою 8 до Декларації невід'ємною частиною Декларації є додаток 1 «Відомості про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» (далі – Додаток 1), який подається та заповнюється фізичними особами – підприємцями – платниками єдиного податку першої-третьої груп, відповідно до пп. 296.2 та 296.3 ст. 296 ПКУ, та які є платниками єдиного внеску відповідно до п. 4 частини першої ст. 4 Закону України від 08 липня 2010 року №2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон №2464).

Частиною четвертою ст. 4 Закону №2464 встановлено, що право на звільнення від сплати єдиного внеску за себе мають, зокрема фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку за умови, що вони отримують пенсію за віком або за вислугою років, або є особами з інвалідністю, або досягли віку, встановленого ст. 26 Закону України від 09 липня 2003 року №1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон №1058), та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску виключно за умови їх добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Відповідно до частини дванадцятої ст. 9 Закону №2464 єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника (частина дванадцята ст. 9 Закону №2464).

Таким чином, фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку першої-третьої груп, крім тих, які звільняються від обов'язку сплачувати єдиний внесок за себе, за умови, що вони отримують пенсію за віком або за вислугою років, або є особами з інвалідністю, або досягли віку, встановленого ст. 26 Закону №1058, та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу, незалежно від того, отримували вони дохід протягом звітного року чи ні, подають Декларацію разом з Додатком 1 за звітний рік.

Поряд з цим, за відсутності у фізичних осіб – підприємців – платників єдиного податку третьої групи протягом I кварталу, півріччя, трьох кварталів поточного року доходів та

об'єктів оподаткування, що підлягають декларуванню, Декларація за такі періоди не подається.

Якщо платники єдиного податку третьої групи декларували доходи протягом будь-якого кварталу поточного року, то такі доходи знову повинні бути відображені в Декларації за звітний рік без сплати єдиного податку.